

1. Ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.) (KK)

lp.	przestępstwo
1.	Art. 181. [Zniszczenie środowiska przyrodniczego]
P1/1	§ 1. Kto powoduje zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
P2/1	§ 2. Kto, wbrew przepisom obowiązującym na terenie objętym ochroną, niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta powodując istotną szkodę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
P3/1	§ 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto niezależnie od miejsca czynu niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta pozostające pod ochroną gatunkową powodując istotną szkodę.
	§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
	§ 5. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 2 lub 3 działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.
P4/1	Art. 182. [Zanieczyszczenie]
	§ 1. Kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi substancją albo promieniowaniem jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrazić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
	§ 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
P5/1	§ 3. Jeżeli czyn określony w § 1 został popełniony w związku z eksploatacją instalacji działającej w ramach zakładu, w zakresie korzystania ze środowiska, na które wymagane jest pozwolenie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
	§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 3 działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

lp.	przestępstwo
P6/1	Art. 183. [Odpady] § 1. Kto wbrew przepisom składa, usuwa, przetwarza, zbiera, dokonuje odzysku, unieszkodliwia albo transportuje odpady lub substancje w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
P7/1	§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew przepisom przywozi z zagranicy substancje zagrażające środowisku.
P8/1	§ 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto wbrew obowiązкови dopuszcza do popełnienia czynu określonego w § 1, 2 i 4.
P9/1	§ 4. Karze określonej w § 1 podlega, kto wbrew przepisom przywozi odpady z zagranicy lub wywozi odpady za granicę.
P10/1	§ 5. Kto bez wymaganego zgłoszenia lub zezwolenia, albo wbrew jego warunkom przywozi z zagranicy lub wywozi za granicę odpady niebezpieczne, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. § 6. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1–5 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
P11/1	Art. 184. [Materiały promieniotwórcze] § 1. Kto wyrabia, przetwarza, transportuje, przywozi z zagranicy, wywozi za granicę, gromadzi, przechowuje, posiada, wykorzystuje, posługuje się, usuwa, porzuca lub pozostawia bez właściwego zabezpieczenia materiał jądrowy albo inne źródło promieniowania jonizującego, w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew obowiązкови dopuszcza do popełnienia czynu określonego w § 1. § 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
P12/1	Art. 185. [Następstwa] § 1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach lub istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. § 2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
P13/1	
P14/1	

lp.	przestępstwo
P15/1	§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.
P16/1	Art. 186. [Urządzenia zabezpieczające] § 1. Kto wbrew obowiązкови nie utrzymuje w należytym stanie lub nie używa urządzeń zabezpieczających wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi przed zanieczyszczeniem lub urządzeń zabezpieczających przed skażeniem promieniotwórczym lub promieniowaniem jonizującym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
P17/1	§ 2. Tej samej karze podlega, kto oddaje lub wbrew obowiązкови dopuszcza do użytkowania obiekt budowlany lub zespół obiektów niemających wymaganych prawem urządzeń określonych w § 1. § 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.
P18/1	Art. 187. [Tereny i obiekty chronione] § 1. Kto niszczy, poważnie uszkadza lub istotnie zmniejsza wartość przyrodniczą prawnie chronionego terenu lub obiektu, powodując istotną szkodę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. § 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.
P19/1	Art. 188. [Szkodliwa działalność] Kto, na terenie objętym ochroną ze względów przyrodniczych lub krajoobrazowych albo w otulinie takiego terenu, wbrew przepisom, wznosi nowy lub powiększa istniejący obiekt budowlany albo prowadzi działalność gospodarczą zagrażającą środowisku, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Podsumowanie:

- 19 przestępstw,
- liczne typy nieumyślne,
- typy kwalifikowane przez następstwo,
- zwroty niedookreślone (poważnie uszkadza, istotnie zmniejsza, istotna szkoda, znaczny rozmiar),
- osobnym typem są przestępstwa, w których czynność sprawcza polega na „dopuszczeniu do”,
- kazuistycznie sformułowane przepisy.

2. Ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 821 ze zm.) (KW)

Ip.	wykroczenie
2. W1/2	Art. 77. [Nieostrożność ze zwierzęciem] § 1. Kto nie zachowuje zwykłych lub nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.
W2/2	§ 2. Kto dopuszcza się czynu określonego w § 1 przy trzymaniu zwierzęcia, które swoim zachowaniem stwarza niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia człowieka, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny albo karze nagany.
W3/2	Art. 78. [Drażnienie zwierząt] Kto przez drażnienie lub płoszenie doprowadza zwierzę do tego, że staje się niebezpieczne, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.
W4/2	Art. 80. [Uszkodzenie wału przeciwpowodziowego] § 1. Kto: 1) przejeżdża pojazdem lub konno albo przepędza zwierzę gospodarskie przez wał przeciwpowodziowy w miejscu do tego nieprzeznaczonym lub przejeżdża pojazdem innym niż rower lub konno albo przepędza zwierzę gospodarskie wzdłuż po wale przeciwpowodziowym, na którym nie ma drogi o dostatecznie mocnej nawierzchni, 2) orze lub bronuje ziemię na wale przeciwpowodziowym albo obok wału w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału, 3) rozkopuje wał przeciwpowodziowy, wbija słup lub osadza znak albo zasadza drzewo lub krzew na wale, 4) kopie studnię, sadzawkę, dół lub rów obok wału przeciwpowodziowego w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału, 5) pasie na wale przeciwpowodziowym zwierzę gospodarskie, 6) uszkadza umocnienie na wale przeciwpowodziowym, podlega karze grzywny albo karze nagany.
W10/2	§ 2. Tej samej karze podlega, kto narusza inne niż określone w § 1 ograniczenia w użytkowaniu wałów przeciwpowodziowych, wprowadzone przez właściwy organ administracji państwowej lub samorządowej.
W11/2	§ 3. W razie popełnienia wykroczenia można orzec obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego. Art. 81. [Uszkodzenie ochrony brzegu] Kto niszczy lub uszkadza urządzenia służące do ochrony brzegów wód morskich lub śródlądowych, a w szczególności wszelkie umocnienia lub roślinność ochronną, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

lp.	wykroczenie
	Art. 82. [Naruszenie przepisów przeciwpożarowych]
	§ 1. Kto dokonuje czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działań ratowniczego lub ewakuacji, polegających na:
W12/2	1) niedozwolonym używaniu otwartego ognia, paleniu tytoniu i stosowaniu innych czynników mogących zapłon materiałów palnych,
W13/2	2) wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym bez ich wymaganego zabezpieczenia,
W14/2	3) używaniu instalacji, urządzeń i narzędzi niepoddanych wymaganej kontroli lub niesprawnym ich w sposób niezgodny z przeznaczeniem lub warunkami określonymi przez producenta, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia,
W15/2	4) napełnianiu gazem płynnym butli na stacjach paliw, stacjach gazu płynnego i w innych obiektach nieprzeznaczonych do tego celu,
W16/2	5) nieprzestrzeganiu zasad bezpieczeństwa przy używaniu lub przechowywaniu materiałów niebezpiecznych pożarowo, w tym gazu płynnego w butlach,
W17/2	6) garażowaniu pojazdu silnikowego w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu z nieoprośnionym zbiornikiem paliwa i nieodłączonym na stałe zasilaniem akumulatorowym,
W18/2	7) składowaniu materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczaniu przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
W19/2	8) składowaniu materiałów palnych na nieużytkowych poddaszach lub na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach,
W20/2	9) składowaniu materiałów palnych pod ścianami obiektu bądź przy granicy działki, w sposób naruszający zasady bezpieczeństwa pożarowego,
W21/2	10) uniemożliwianiu lub ograniczaniu dostępu do urządzeń przeciwpożarowych, gaśnic, urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego, kurków głównej instalacji gazowej, a także wyjść ewakuacyjnych oraz okien dla ekip ratowniczych,
W22/2	11) uniemożliwianiu lub ograniczaniu dostępu do źródeł wody do celów przeciwpożarowych, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.
	§ 2. Kto, będąc obowiązany na podstawie przepisów o ochronie przeciwpożarowej do zapewnienia warunków ochrony przeciwpożarowej obiektu lub terenu, nie dopełnia obowiązków polegających na:
W23/2	1) zapewnieniu osobom przebywającym w obiekcie lub na terenie odpowiednich warunków ewakuacji,
W24/2	2) wyposażeniu obiektu lub terenu w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
W25/2	3) utrzymywaniu urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej,
W26/2	4) umieszczeniu w widocznych miejscach instrukcji postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych oraz wymaganych informacji,
W27/2	5) oznakowaniu obiektu odpowiednimi znakami bezpieczeństwa,

Ip.	wykroczenie
W28/2	6) utrzymywaniu dróg pożarowych w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej,
W29/2	7) zapewnieniu usuwania zanieczyszczeń z przewodów dymowych i spalinowych,
W30/2	8) zachowaniu pasa ochronnego o szerokości minimum 2 m i nawierzchni z materiałów niepalnych lub gruntowej oczyszczonej, wokół placów składowych, składowisk przy obiektach oraz przy obiektach tymczasowych o konstrukcji palnej,
W31/2	9) przestrzeganiu zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego podczas zbioru, transportu lub składowania palnych płodów rolnych,
W32/2	10) zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów w lesie poprzez wykonywanie wymaganych zabiegów ochronnych, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.
W33/2	§ 3. Kto na terenie lasu, na terenach śródleśnych, na obszarze łąk, torfowisk i wrzosowisk, jak również w odległości do 100 m od nich roznieca ogień poza miejscami wyznaczonymi do tego celu albo pali tytoń, z wyjątkiem miejsc na drogach utwardzonych i miejsc wyznaczonych do pobytu ludzi, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.
W34/2	§ 4. Kto wypala trawy, słomę lub pozostałości roślinne na polach w odległości mniejszej niż 100 m od zabudowań, lasów, zboża na pniu i miejsc ustawienia stert lub stogów bądź w sposób powodujący zakłócenia w ruchu drogowym, a także bez zapewnienia stałego nadzoru miejsca wypalania, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.
W35/2	Art. 91. [Zanieczyszczenie drogi] Kto zanieczyszcza drogę publiczną lub na tej drodze pozostawia pojazd lub inny przedmiot albo zwierzę w okolicznościach, w których może to spowodować niebezpieczeństwo lub stanowić utrudnienie w ruchu drogowym, podlega karze grzywny do 1500 złotych albo karze nagany.
W36/2	Art. 96c. [Nieprzestrzeganie ograniczeń w dostępie do strefy czystego transportu] Kto nie przestrzega ograniczeń w dostępie do strefy czystego transportu podlega karze grzywny do 500 złotych.
	Art. 109. [Zanieczyszczenie wody] § 1. Kto:
W37/2	1) zanieczyszcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, lub
W38/2	2) dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, nie spełniając wymagań określonych w przepisach o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, lub
W39/2	3) nie będąc do tego uprawnionym, dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w myśl przepisów o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, podlega karze grzywny albo karze nagany.
W40/2	§ 2. Kto zanieczyszcza wodę służącą do pojenia zwierząt, znajdującą się poza urządzeniami przeznaczonymi do zaopatrywania ludności w wodę, podlega karze grzywny do 1500 złotych albo karze nagany.

Ip.	wykroczenie
W41/2	§ 3. Tej samej karze podlega, kto umyślnie zanieczyszcza wodę w pływalni, kąpielisku lub w innym obiekcie o podobnym przeznaczeniu lub dostarcza do tych obiektów wodę niespełniającą wymagań określonych w przepisach o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.
	Art. 118. [Ubój zwierzęcia bez zezwolenia]
	§ 1. Kto:
W42/2	1) dokonuje uboju zwierzęcia bez wymaganego zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi w tym zezwoleniu,
W43/2	2) usuwa części zwierzęcia przed wykonaniem wymaganego badania po uboju,
W44/2	3) nie poddaje mięsa badaniu, jeżeli takie badanie jest wymagane – podlega karze grzywny.
W45/2	§ 2. Kto wprowadza do obrotu mięso:
W46/2	1) bez wymaganego oznakowania i świadectwa, 2) warunkowo zgodne do spożycia lub niezdatne do spożycia, wbrew określonemu sposobowi jego wykorzystania – podlega karze aresztu albo grzywny. § 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 i 2, można orzec przepadek mięsa, chociażby nie stanowiło własności sprawcy wykroczenia.
	Art. 120. [Kradzież drzewa]
W47/2	§ 1. Kto w celu przywłaszczenia dopuszcza się wyrębu drzewa w lesie albo kradnie lub przywłaszcza sobie z lasu drzewo wyrąbane lub powalone, jeżeli wartość drzewa nie przekracza 500 złotych, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. § 2. Usiłowanie oraz podżeganie i pomocnictwo są karalne. § 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 orzeka się nawiązkę w wysokości podwójnej wartości wyrąbanego, ukradzionego lub przywłaszczonego drzewa, a ponadto, jeżeli ukradzione lub przywłaszczone drzewo nie zostało odebrane, orzeka się obowiązek zapłaty jego równowartości.
W48/2	Art. 123. [Kradzież z ogrodu]
	§ 1. Kto z nienależącego do niego ogrodu bezprawnie zabiera w nieznacznej ilości owoce, warzywa lub kwiaty, podlega karze grzywny do 250 złotych albo karze nagany. § 2. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego. § 3. W razie popełnienia wykroczenia można orzec nawiązkę do wysokości 50 złotych.

lp.	wykroczenie
W49/2	Art. 144. [Niszczenie roślinności] § 1. Kto na terenach przeznaczonych do użytku publicznego niszczy lub uszkadza roślinność lub też dopuszcza do niszczenia roślinności przez zwierzęta znajdujące się pod jego nadzorem albo na terenach przeznaczonych do użytku publicznego depcze trawnik lub zieleń w miejscach innych niż wyznaczonych dla celów rekreacji przez właściwego zarządcę terenu, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.
W50/2	§ 2. Kto usuwa, niszczy lub uszkadza drzewa lub krzewy stanowiące zadrzewienie przydrożne lub ochronne albo żywopłot przydrożny, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. § 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 lub 2 można orzec nawiązkę do wysokości 500 złotych.
W51/2	Art. 145. [Zaśmiecanie] Kto zanieczyszcza lub zaśmieca miejsca dostępne dla publiczności, a w szczególności drogę, ulicę, plac, ogród, trawnik lub zieleń, podlega karze grzywny do 500 złotych albo karze nagany.
W52/2	Art. 148. [Szkodnictwo leśne] § 1. Kto:
W53/2	1) dokonuje w nienależącym do niego lesie wyrębu gałęzi, korzeni lub krzewów, niszczy je lub uszkadza albo karczuje pniaki, 2) zabiera z nienależącego do niego lasu wyrąbane gałęzie, korzenie lub krzewy albo wykarczowane pniaki, podlega karze grzywny. § 2. Jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego. § 3. W razie popełnienia wykroczenia można orzec nawiązkę do wysokości 500 złotych.
W54/2	Art. 149. [Paserstwo drzewa z lasu] Kto nabywa gałęzie, korzenie, krzewy lub pniaki wiedząc o tym, że pochodzą one z wykroczenia określonego w art. 148, lub pomaga do ich zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przyjmuje je lub pomaga do ich ukrycia, podlega karze grzywny.
W55/2	Art. 150. [Szkodnictwo ogrodowe] § 1. Kto uszkadza nienależący do niego ogród warzywny, owocowy lub kwiatowy, drzewo owocowe lub krzew owocowy, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny do 1500 złotych. § 2. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego. § 3. W razie popełnienia wykroczenia orzeka się nawiązkę do wysokości 1500 złotych.

lp.	wykroczenie
W56/2	Art. 151. [Niedozwolony wypas] § 1. Kto pasie zwierzęta gospodarskie na nienależących do niego gruntach leśnych lub rolnych albo przez takie grunty w miejscach, w których jest to zabronione, przechodzi, przejeżdża lub przegania zwierzęta gospodarskie, podlega karze grzywny do 500 złotych albo karze nagany. § 2. Jeżeli grunt jest zaorany, zasiany lub obsadzony, znajduje się w stanie sztucznego zalesienia, naturalnego odnowienia lub stanowi młódnik leśny do lat 20, sprawca podlega karze grzywny. § 3. Karze określonej w § 2 podlega również ten, kto przejeżdża lub przegania zwierzęta gospodarskie przez wodę zamkniętą i zarybioną. § 4. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego. § 5. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1, 2 lub 3 można orzec nawiązkę do wysokości 1500 złotych.
W57/2	Art. 152. [Niszczenie kosodrzewiny] § 1. Kto niszczy lub użytkuje kosodrzewinę znajdującą się na siedliskach naturalnych w górach lub na torfowiskach, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany. § 2. W razie popełnienia wykroczenia można orzec nawiązkę do wysokości 500 złotych.
W59/2	Art. 153. [Drobne szkody leśne] § 1. Kto w nienależącym do niego lesie: 1) wydobywa żywicę lub sok brzoźowy, obrywa szyszki, zdziera korę, nacina drzewo lub w inny sposób je uszkadza,
W60/2	2) zbiera mech lub ściółkę,
W61/2	3) zbiera gałęzie, korę, wiotry, trawę, wrzos, szyszki lub zioła albo zdziera darń,
W62/2	4) zbiera grzyby lub owoce leśne w miejscach, w których jest to zabronione, albo sposobem niedozwolonym, podlega karze grzywny do 250 złotych albo karze nagany. § 2. Jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.
	Art. 154. [Niszczenie substancji; śmiecie]
W63/2	§ 1. Kto na nienależącym do niego gruncie leśnym lub rolnym: 1) wydobywa piasek, margiel, żwir, glinę lub torf,
W64/2	2) niszczy lub uszkadza urządzenia służące do utrzymywania zwierząt lub ptaków, 3) <i>(uchylony)</i>

Ip.	wykroczenie
W65/2	4) kopie dół lub rów, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.
W66/2	§ 2. Tej samej karze podlega, kto wyrzuca na nienależący do niego grunt polny kamienie, śmieci, padlinę lub inne nieczystości. § 3. Jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.
W67/2	Art. 155. [Niszczenie urządzeń melioracyjnych] § 1. Kto na gruncie leśnym lub rolnym niszczy lub uszkadza urządzenia melioracyjne, podlega karze grzywny. § 2. W razie popełnienia wykroczenia można orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.
W68/2	Art. 156. [Niszczenie zasiewów] § 1. Kto na nienależącym do niego gruncie leśnym lub rolnym niszczy zasiewy, sadzonki lub trawę, podlega karze grzywny do 500 złotych albo karze nagany. § 2. Jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego. § 3. W razie popełnienia wykroczenia można orzec nawiązkę do wysokości 500 złotych.
W69/2	Art. 158. [Wyrąb drzewa przez właściciela] § 1. Właściciel lub posiadacz lasu, który dokonuje wyrębu drzewa w należącym do niego lesie albo w inny sposób pozyskuje z tego lasu drewno niezgodnie z planem urządzenia lasu, uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją określającą zadania z zakresu gospodarki leśnej albo bez wymaganego pozwolenia, podlega karze grzywny. § 2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 orzeka się przepadek pozyskanego drewna.
W70/2	Art. 159. [Niezapobieganie szkodnikom] Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi w zakresie ochrony lasów, nie wykonuje zabiegów zapobiegających, wykrywających i zwalczających nadmiernie pojawiające się i rozprzestrzeniające się organizmy szkodliwe, podlega karze grzywny.
W71/2	Art. 160. [Zmiana przeznaczenia gruntu] § 1. Kto, działając bez wymaganego zezwolenia, zmienia las na uprawę rolną, podlega karze grzywny. § 2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 można orzec obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

lp.	wykroczenie
W72/2	Art. 161. [Wjazd pojazdem] Kto, nie będąc do tego uprawniony albo bez zgody właściciela lub posiadacza lasu, wjeżdża pojazdem silnikowym, zaprzęgowym lub motorowerem do nienależącego do niego lasu w miejscu, w którym jest to niedozwolone, albo pozostawia taki pojazd w lesie w miejscu do tego nieprzeznaczonym, podlega karze grzywny.
W73/2	Art. 162. [Zanieczyszczenie lasu] § 1. Kto w lasach zanieczyszcza glebę lub wodę albo wyrzuca do lasu kamienie, śmieci, złom, padlinę lub inne nieczystości, albo w inny sposób zaśmieca las, podlega karze grzywny albo karze nagany.
W74/2	§ 2. Jeżeli czyn sprawcy polega na zakopywaniu, zatapianiu, odprowadzaniu do gruntu w lasach lub w inny sposób składowaniu w lesie odpadów, sprawca podlega karze aresztu albo grzywny. § 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 można orzec nawiązkę, a w razie popełnienia wykroczenia określonego w § 2 orzeka się nawiązkę – do wysokości równej kosztom rekultywacji gleby, oczyszczenia wody, wydobycia, usunięcia z lasu, a także zniszczenia lub neutralizacji odpadów.
W75/2	Art. 163. [Niszczenie grzybów] Kto w lesie rozgarnia ściółkę i niszczy grzyby lub grzybnie, podlega karze grzywny albo karze nagany.
W76/2	Art. 164. [Niszczenie gniazd lub legowisk] Kto wybiera jaja lub pisklęta, niszczy legowiska lub gniazda ptasie albo niszczy legowiska, nory lub mrowiska znajdujące się w lesie albo na nienależącym do niego gruncie rolnym, podlega karze grzywny albo karze nagany.
W77/2	Art. 165. [Płoszenie, zabijanie zwierząt] Kto w lesie, w sposób złośliwy, płoszy albo ściga, chwytą, rani lub zabija dziko żyjące zwierzę, poza czynnościami związanymi z polowaniem lub ochroną lasów, jeżeli czyn z mocy innego przepisu nie jest zagrożony karą surowszą, podlega karze grzywny albo karze nagany.
W78/2	Art. 166. [Puszczanie psa] Kto w lesie puszcza luzem psa, poza czynnościami związanymi z polowaniem, podlega karze grzywny albo karze nagany.

Podsumowanie:

- 78 wykroczeń,
- wykroczenia są wieloodmianowe – występuje kilka, a czasem kilkanaście alternatywnych znamion (czasownikowych i modalnych),
- przepisy są kazuistyczne (nadmiernie rozbudowane, choć nie przewidują wszelkich możliwych zachowań, które powinny być sankcjonowane – stąd przepisy typizujące wykroczenia wśród ustaw szczególnych),
- środowisko naturalne (jego elementy) jest chronione często jako uboczny przedmiot ochrony w typach określonych w Kodeksie wykroczeń,

- najwięcej przepisów związanych z ochroną środowiska zawiera rozdział XIX „Szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe” (art. 148–166 KW), choć po-
jedyncze przepisy, które także chronią przyrodę rozsiane są po całym akcie prawnym,
- zakres zastosowania przepisów ustanowionych w Kodeksie wykroczeń krzyżuje się z zakresem zastosowania typów w ustawach szczególnych,
- liczba ustanowionych typów i ich konstrukcją prowadzi także do zbiegów przestępstw określonych w ustawach odrębnych z wykroczeniami z Ko-
deksu wykroczeń
- system sankcji jest niespójny (przykładowo zanieczyszczanie wody pitnej – art. 109 § 1 nie jest zagrożone alternatywnie karą aresztu, podczas gdy
utrudnianie dostępu do zbiornika z wodą przeciwpożarową już taką sankcją przewiduje – art. 82 § 1 pkt 11).

3. Ustawa z 16.4.2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 55 ze zm.) (OchrPrzyrU)

lp.	przestępstwo	wykroczenie
3.		Art. 127. [Wykroczenia] Kto umyślnie: 1) narusza zakazy obowiązujące w: a) parkach narodowych, b) rezerwatach przyrody, c) parkach krajobrazowych, d) obszarach chronionego krajobrazu, e) obszarach Natura 2000, 2) narusza zakazy obowiązujące w stosunku do: a) pomników przyrody, b) stanowisk dokumentacyjnych, c) użytków ekologicznych, d) zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, e) (<i>uchylona</i>) 3) nie zgłasza do rejestru, o którym mowa w art. 64 ust. 1, posiadanych lub hodowlanych zwierząt, 4) (<i>uchylony</i>) 5) narusza zakaz, o którym mowa w art. 119a ust. 1, 6) wprowadza do obrotu produkty z fok wbrew warunkom określonym w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz.Urz. UE L 286 z 31.10.2009, str. 36) – podlega karze aresztu albo grzywny.
W1/3		
W1/3		
W1/3		
W1/3		
W1/3		
W2/3		
W2/3		
W2/3		
W2/3		
W3/3		
W4/3		
W5/3		

lp.	przestępstwo	wykroczenie
		Art. 64. [Rejestr posiadaczy zwierząt gatunków podlegających ograniczeniom] 1. Posiadacz żywych zwierząt gatunków wymienionych w załącznikach A i B rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, zaliczonych do płazów, gadów, ptaków lub ssaków, a także prowadzący ich hodowlę, jest obowiązany do pisemnego zgłoszenia ich do rejestru. Art. 119a. [Zakaz rozmnażania zwierząt] 1. Zabrania się rozmnażania zwierząt uzyskanych w wyniku krzyżowania i krzyżowania zwierząt, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. a i b i w art. 120 ust. 1, oraz zwierząt łownych, ze zwierzętami z innych gatunków, a także ze zwierzętami z form i odmian hodowlanych, bez zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Art. 49. [Upoważnienie] 1) gatunki: a) zwierząt objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej b) gatunki zwierząt objętych ochroną częściową. Art. 120. [Zakaz] 1. Zabrania się wprowadzania do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczania w tym środowisku roślin, zwierząt lub grzybów gatunków obcych. Art. 3. rozp. 1007/2009 [Warunki wprowadzenia do obrotu] 1. Wprowadzanie do obrotu produktów z fok dozwolone jest jedynie w przypadkach, gdy produkty te pochodzą z polowań prowadzonych przez Eskimosów lub inne społeczności autochtoniczne, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki: a) polowanie prowadzone jest tradycyjnie przez daną społeczność; b) polowanie prowadzone jest w celu utrzymania danej społeczności i przyczynia się do takiego utrzymania, w tym w celu zapewnienia żywności i dochodu potrzebnych do życia oraz trwałej egzystencji, i nie jest prowadzone głównie w celach handlowych; c) polowanie prowadzone jest w sposób, który odpowiednio uwzględnia dobrostan zwierząt, biorąc pod uwagę styl życia danej społeczności i cel polowania, jakim jest jej utrzymanie. Warunki określone w akapicie pierwszym mają zastosowanie w czasie lub w miejscu przywozu importowanych produktów z fok.